

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗА П О В Е Д

№ РД09-.....

На основание чл. 36, ал. 2 от Закона за професионалното образование и обучение във връзка с чл. 2, ал. 1 и 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, при спазване изискванията на чл. 66, ал. 1 и 2 от Административнопроцесуалния кодекс

У Т В Ъ Р Ж Д А В А М

Национална изпитна програма за провеждане на държавен изпит за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация за специалност код **8630109** „Морски оръжия”, професия код **863010** „Сержант (Старшина за Военноморските сили) командир” от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

X

ПРОФ. САШО ПЕНОВ
Министър на образованието и науката

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

**НАЦИОНАЛНА ИЗПИТНА ПРОГРАМА
ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА
ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ
НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ**

	Код по СППОО	Наименование
Професионално направление	863	Военно дело и отбрана
Професия	863010	Сержант (Старшина за Военноморските сили) командир
Специалност	8630109	Морски оръжия

Утвърдена със Заповед № _____

София, 2022 г.

I. ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ И ЦЕЛ НА ИЗПИТНАТА ПРОГРАМА

Националната изпитна програма е предназначена за провеждане на държавния изпит за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по специалност код **8630109 „Морски оръжия”**, професия код **863010 „Сержант (Старшина за Военноморските сили) командир”** от Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО).

Целта на настоящата изпитна програма е да определи единни критерии за оценка на професионалните компетентности на обучаваните, изискващи се за придобиване на четвърта степен по изучаваната професия **„Сержант (Старшина за Военноморските сили) командир”**, специалност **„Морски оръжия”**.

Националната изпитна програма е разработена във връзка с чл. 36 от ЗПОО и чл. 2, ал. 2 от Наредба № 1 от 19.02.2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

II. СЪДЪРЖАНИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ИЗПИТНА ПРОГРАМА

За държавен изпит за придобиване на професионална квалификация:

1. Част по теория на професията

- 1.1. Изпитни теми с кратко описание на учебното съдържание по всяка тема
- 1.2. Критерии за оценяване на резултатите от обучението по всяка изпитна тема
- 1.3. Матрица на писмен тест по всяка изпитна тема

2. Част по практика на професията

- 2.1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания
- 2.2. Критериите за оценяване на резултатите от обучението

3. Система за оценяване

4. Препоръчителна литература

5. Приложения:

- а. изпитен билет - част по теория на професията;
- б. индивидуално задание по практика;
- в. указание за разработване на писмен тест.

III. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА

1. Изпитни теми, критерии за оценяване на резултатите и матрица на писмен тест по всяка изпитна тема

Изпитна тема № 1: Въведение в корабната артилерия

1. Корабна артилерия - определение
2. Корабни артилерийски комплекси - елементи
3. Корабни артилерийски комплекси - мерките за безопасност при експлоатацията им
4. Балистика - определение
5. Балистика - основни понятия
6. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1		Максимален брой точки
1. Дава определение за корабна артилерия		6
2. Описва различните елементи на корабните артилерийски комплекси		20
3. Описва мерките за безопасност при експлоатацията им		20
4. Дава определение за балистика		10
5. Описва основните понятия, използвани в балистиката		20
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие		24
Общ брой точки		100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 1	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Дава определение за корабна артилерия.	6			1			
2. Описва различните елементи на корабните артилерийски комплекси.	20	1	2			1	
3. Описва мерките за безопасност при експлоатацията им.	20	1	2			1	
4. Дава определение за балистика.	10					1	
5. Описва основните понятия, използвани в балистиката.	20	1	2			1	
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие.	24			1	1	1	
Общ брой задачи	17	3	6	2	1	5	
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 2: Артилерийски изстрел

1. Артилерийски изстрели - видове
2. Артилерийски изстрели - елементи и маркировка
3. Артилерийски боеприпаси и пиротехнически средства на кораба - правилата за съхранение и работа, мерките за безопасност

4. Балистика - основни измервателни единици
5. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 2</i>	<i>Максимален брой точки</i>
1. Описва различните видове артилерийски изстрели	16
2. Описва различните елементи и маркировка на артилерийските изстрели	20
3. Описва правилата за съхранение и работа с артилерийски боеприпаси и пиротехнически средства на кораба заедно с мерките за безопасност	20
4. Описва основните измервателни единици, използвани в балистиката	20
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 2	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва различните видове артилерийски изстрели	16			1		1	
2. Описва различните елементи и маркировка на артилерийските изстрели	20				1		1
3. Описва правилата за съхранение и работа с артилерийски боеприпаси и пиротехнически средства на кораба заедно с мерките за безопасност	20				1		1
4. Описва основните измервателни единици, използвани в балистиката	20				1		1
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	3	2	4
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 3: Превоз по море на взривни вещества и на снарядени с тях предмети от въоръжението. Вътрешната и външната балистика

1. Взривно вещество - определение
2. Снарядено взривно вещество - определение
3. Превоз на взривни вещества и снарядени с тях предмети – основни правилата
4. Превозване по море на взривни вещества и боеприпаси - правила и мерки за безопасност
5. Вътрешна и външна балистика - основни сведения
6. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

<i>Критерии за оценяване на изпитна тема № 3</i>	<i>Максимален брой точки</i>
--	------------------------------

1. Дава определение за взривно вещество	6
2. Дава определение за снаряжено взривно вещество, предмет от въоръжението	10
3. Описва правилата при превоз на взривни вещества и снарядени с тях предмети	20
4. Описва правилата за безопасно превозване по море на взривни вещества и боеприпаси	20
5. Описва основните сведения от вътрешната и външната балистика	20
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 3	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Дава определение за взривно вещество	6	1	1				
2. Дава определение за снаряжено взривно вещество, предмет от въоръжението	10	1	1				
3. Описва правилата при превоз на взривни вещества и снарядени с тях предмети	20		1	1		1	
4. Описва правилата за безопасно превозване по море на взривни вещества и боеприпаси	20		1	1		1	
5. Описва основните сведения от вътрешната и външната балистика	20		1	1		1	
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	16	3	5	3		4	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 4: Основи на устройството на минното оръжие

1. Минно оръжие – определение и устройство
2. Подводен взрив - елементи и поразяващото действие
3. Ударна вълна - действие върху подводната част на корпуса на кораба
4. Ударна вълна - елементи
5. Полоса на поражение - елементи и определение
6. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки
1. Дава определение за минно оръжие и описва устройството му	6
2. Описва елементите и поразяващото действие на подводния взрив	20
3. Описва действието на ударната вълна върху подводната част на корпуса на кораба	20
4. Описва елементите на ударната вълна	10
5. Описва елементите на полосата на поражение и дава определение	20
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24

Общ брой точки	100
----------------	-----

Критерии за оценяване на изпитна тема № 4	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Дава определение за минно оръжие и описва устройството му	6	1	1				
2. Описва елементите и поразяващото действие на подводния взрив	20		1	1		1	
3. Описва действието на ударната вълна върху подводната част на корпуса на кораба	20		1	1		1	
4. Описва елементите на ударната вълна	10					1	
5. Описва елементите на полосата на поражение и дава определение	20		1	1		1	
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	15	2	4	3		5	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 5: Взриватели в минното оръжие

1. Взривател - определение
2. Контактен взривател – определение, устройство и основни елементи.
3. Антенноелектрически взривател – определение, устройството и основни елементи
4. Контактен взривател - принцип на действие
5. Антенноелектрически взривател - принцип на действие
6. Контактен и антенноелектрически взриватели - сравнение и приложение
7. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 5							Максимален брой точки				
1. Дава определение за взривател							6				
2. Дава определение за контактен взривател, описва устройството му и основните елементи							8				
3. Дава определение за антенноелектрически взривател, описва устройството му и основните елементи							10				
4. Описва принципа на действие на контактния взривател							16				
5. Описва принципа на действие на антенноелектрически взривател							16				
6. Прави сравнение между двата взривателя и приложението им							20				
7. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие							24				
Общ брой точки							100				
Критерии за оценяване на изпитна тема № 5				Ма	кс	Брой тестови задачи по равнища					
						I	II	III	IV	V	VI

		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Дава определение за взривател	6			1			
2. Дава определение за контактен взривател, описва устройството му и основните елементи	8				1		
3. Дава определение за антенноелектрически взривател, описва устройството му и основните елементи	10					1	
4. Описва принципа на действие на контактни взривател	16			1		1	
5. Описва принципа на действие на антенноелектрически взривател	16			1		1	
6. Прави сравнение между двата взривателя и приложението им	20		1	1		1	
7. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	13	1	1	4	1	5	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 6: Физически полета на кораба. Видове взриватели

1. Неконтактен взривател - определение и видове
2. Физически полета на кораба – описание
3. Акустичен взривател - елементи и принцип на действие
4. Магнитен взривател - елементи и принцип на действие
5. Хидродинамически взривател - елементи и принцип на действие
6. Комбиниран взривател - елементи и принцип на действие
7. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6:	Максимален брой точки
1. Дава определение за неконтактен взривател и изброява видовете	4
2. Описва физическите полета на кораба	8
3. Описва елементите на акустическия взривател и принципа му на действие	16
4. Описва елементите на магнитен взривател и принципа му на действие	16
5. Описва елементите на хидродинамически взривател и принципа му на действие	16
6. Описва елементите на комбиниран взривател и принципа му на действие	16
7. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 6	Ма КС	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI

		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Дава определение за неконтактен взривател и изброява видовете	4		1				
2. Описва физическите полета на кораба	8			1			
3. Описва елементите на акустическия взривател и принципа му на действие	16	1		1	1		
4. Описва елементите на магнитен взривател и принципа му на действие	16	1		1	1		
5. Описва елементите на хидродинамически взривател и принципа му на действие	16	1		1		1	
6. Описва елементите на комбиниран взривател и принципа му на действие	16	1		1		1	
7. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	17	5	1	5	2	3	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 7: Котвени (контактни) мини

1. Котвени (контактни) мини - назначение
2. Котвени (контактни) мини - тактико-техническите характеристики
3. Котвени (контактни) мини - главни части
4. Котвени (контактни) мини - принцип на действие
5. Котвени (контактни) мини - видове подготовки
6. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки
1. Описва назначението на котвените (контактните) мини	10
2. Описва тактико-техническите характеристики на котвените (контактните) мини	10
3. Описва главните части на котвените (контактните) мини	16
4. Описва принципа на действие на котвените (контактните) мини	20
5. Описва видовете подготовки на котвените (контактните) мини	20
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 7	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
1	2	3	4	5	6	7	8

1. Описва назначението на котвените (контактните) мини	10					1	
2. Описва тактико-техническите характеристики на котвените (контактните) мини	10					1	
3. Описва главните части на котвените (контактните) мини	16	1	1			1	
4. Описва принципа на действие на котвените (контактните) мини	20	1			1	1	
5. Описва видовете подготовки на котвените (контактните) мини	20	1			1	1	
6. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	14	4	1		2	6	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 8: Бомбометните установки

1. Бомбометни установки - предназначение
2. Бомбометни установки - изисквания и регламентиращи документи
3. Бомбометни установки - класификация
4. Бомбометни установки - разликите при различните класове бомбометни установки
5. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки
1. Описва предназначението на бомбометните установки	16
2. Описва изискванията, предявявани към тях и изброява регламентиращите документи	20
3. Описва класификацията на бомбометните установки	20
4. Описва разликите при различните класове бомбометни установки	20
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 8	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението на бомбометните установки	16	1	1			1	
2. Описва изискванията, предявявани към тях и изброява регламентиращите документи	20				1		1
3. Описва класификацията на бомбометните установки	20		1	1		1	
4. Описва разликите при различните класове бомбометни установки	20		1	1		1	

5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	14	2	3	2	1	4	2
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 9: Ракетна бомбометна установка

1. Ракетна бомбометна установка - предназначение
2. Ракетна бомбометна установка - състав
3. Ракетна бомбометна установка - основни тактико-технически данни
4. Ракетна бомбометна установка - мерки за безопасност при работа
5. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки
1. Описва предназначението на ракетна бомбометна установка	20
2. Описва състава на установката	20
3. Описва основните тактико-технически данни на ракетна бомбометна установка	20
4. Описва мерките за безопасност при работа с установката	16
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 9	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва предназначението на ракетна бомбометна установка	20		1	1		1	
2. Описва състава на установката	20		1	1		1	
3. Описва основните тактико-технически данни на ракетна бомбометна установка	20		1	1		1	
4. Описва мерките за безопасност при работа с установката	16			1		1	
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	14	1	3	4		5	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 10: Противоподводни бомби

1. Противоподводни бомби - елементи
2. Противоподводни бомби - общо устройство
3. Противоподводни бомби - принцип на действие
4. Съхранение и работа с противоподводни бомби - мерки за безопасност
5. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки
1. Описва елементите на противоподводните бомби	20
2. Описва общото устройство на противоподводните бомби	20
3. Описва принципа на действие на противоподводните бомби	20
4. Описва мерките за безопасност при работа с противоподводни бомби и съхранението им	16
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 10	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва елементите на противоподводните бомби	20		1	1		1	
2. Описва общото устройство на противоподводните бомби	20		1	1		1	
3. Описва принципа на действие на противоподводните бомби	20		1	1		1	
4. Описва мерките за безопасност при работа с противоподводни бомби и съхранението им	16			1		1	
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	14	1	3	4		5	1
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 11: Торпедно оръжие. Взривни вещества и взриватели, използвани в торпедното оръжие

1. Торпедно оръжие – класификация, тактически характеристики
2. Торпедо - общо устройство и главни части
3. Торпедно оръжие - взривните вещества, използвани в торпедното оръжие
4. Взриватели – видове, оценка и разлики между тях
5. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11	Максимален брой точки
1. Описва и анализира класификацията и тактическите характеристики на торпедното оръжие	24
2. Описва общото устройство и главните части на торпедото	12
3. Изброява взривните вещества, използвани в торпедното оръжие	20
4. Изброява и оценява видовете взриватели, използвани в торпедното оръжие, и разликите между тях	20
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

	М а	Брой тестови задачи по равнища
--	------------	---------------------------------------

Критерии за оценяване на изпитна тема № 11		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира класификацията и тактическите характеристики на торпедното оръжие	24		1		1		1
2. Описва общото устройство и главните части на торпедото	12		1		1		
3. Изброява взривните вещества, използвани в торпедното оръжие	16			1		1	
4. Изброява и оценява видовете взриватели, използвани в торпедното оръжие, и разликите между тях	24		1		1		1
5. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	13	1	3	1	3	2	3
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 12: Прибори за управление на стрелбата с подводни бомби на патрулните катери

1. Прибори за управление на стрелбата с подводни бомби – видове и предназначение
2. Прибори за управление на стрелбата с подводни бомби - общо устройство и тактико-техническите характеристики на приборите
3. Бойно използване на приборите за управление на стрелбата - примери
4. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12		Максимален брой точки
1. Изброява приборите за управление на стрелбата с подводни бомби и определя предназначението на всеки прибор		16
2. Описва общото устройство на всеки от приборите и изброява тактико-техническите му характеристики		30
3. Дава примери и оценява бойното използване на приборите за управление на стрелбата		30
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие		24
Общ брой точки		100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 12	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8

1. Изброява приборите за управление на стрелбата с подводни бомби и определя предназначението на всеки прибор	16			1		1	
2. Описва общото устройство на всеки от приборите и изброява тактико-техническите му характеристики	30				1	1	1
3. Дава примери и оценява бойното използване на приборите за управление на стрелбата	30				1	1	1
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	2	4	3
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 13: Люлееща се част на корабната артилерийска установка (КАУ)

1. Корабна артилерийска установка (КАУ) – общо устройство и предназначение
2. Корабна артилерийска установка (КАУ) – елементи (състав) и предназначение на установката
3. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки
1. Описва и анализира общото устройство и предназначението на корабната артилерийска установка (КАУ)	40
2. Изброява основните елементи на КАУ и описва предназначението им	36
3. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 13	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира общото устройство и предназначението на корабната артилерийска установка (КАУ)	40		1	1	1	1	1
2. Изброява основните елементи на КАУ и описва предназначението им	36			1	1	1	1
3. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	12	1	1	2	2	3	3
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 14: Ракетен комплекс. Преносими ракетни комплекси

1. Ракетен комплекс – общо устройство и предназначение
2. Ракетен комплекс – принципна функционална схема
3. Преносими ракетни комплекси – устройство, тактико-технически данни, предназначение, мерки за безопасност при използване
4. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки
1. Описва и анализира общото устройство и предназначението на корабния ракетен комплекс	26
2. Изготвя принципна функционална схема на ракетен комплекс.	20
3. Описва и анализира общото устройство, предназначението, тактико-технически данни и мерките за безопасност при използване на преносими ракетни комплекси	30
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 14	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира общото устройство и предназначението на корабния ракетен комплекс	26			1	1		1
2. Изготвя принципна функционална схема на ракетен комплекс	20				1		1
3. Описва и анализира общото устройство, предназначението, тактико-технически данни и мерките за безопасност при използване на преносими ракетни комплекси	30				1	1	1
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	3	2	4
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 15: Реактивна бомбометна установка

1. Реактивна бомбометна установка – общо устройство и предназначение.
2. Реактивна бомбометна установка – принципна функционална схема.
3. Реактивна бомбометна установка – основни тактико-технически данни, мерки за безопасност.
4. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути.

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки
1. Описва и анализира общото устройство и предназначението на реактивна бомбометна установка	26
2. Изготвя принципна функционална схема на реактивна бомбометна установка	20
3. Описва и анализира основните тактико-технически данни и мерките за безопасност при използване на реактивна бомбометна установка	30
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 15	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира общото устройство и предназначението на реактивна бомбометна установка	26			1	1		1
2. Изготвя принципна функционална схема на реактивна бомбометна установка	20				1		1
3. Описва и анализира основните тактико-технически данни и мерките за безопасност при използване на реактивна бомбометна установка	30				1	1	1
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	3	2	4
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 16: Торпедни енергосилови системи. Акумулаторни батерии и електродвигатели използвани в съвременните торпеда

1. Торпедни енергосилови системи – видове и предназначение
2. Торпедни енергосилови системи – принципна функционална схема
3. Торпедни енергосилови системи – използвани акумулаторни батерии и електродвигатели
4. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико-специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки
1. Описва и анализира видовете и предназначението на торпедните енергосилови системи	26
2. Изготвя принципна функционална схема на торпедна енергосилова система	20
3. Описва и изброява акумулаторните батерии и електродвигателите използвани в съвременните торпеда	30
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 16	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
I	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира видовете и предназначението на торпедните енергосилови системи	26			1	1		1
2. Изготвя принципна функционална схема на торпедна енергосилова система	20				1		1
3. Описва и изброява акумулаторните батерии и електродвигателите използвани в съвременните торпеда	30				1	1	1
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	3	2	4
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 17: Торпедни апарати. Торпеден катапулт

1. Торпедни апарати – видове и предназначение
2. Надводен торпеден апарат – предназначение, общо устройство и особености в устройството
3. Торпеден катапулт – общо устройство
4. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки
1. Описва и анализира видовете и предназначението на различните торпедни апарати	26
2. Описва предназначението и общото устройство на надводен торпеден апарат и посочва особеностите в устройството му	20
3. Описва и анализира предназначението и общото устройство на торпедния катапулт	30
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 17	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12

1	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира видовете и предназначението на различните торпедни апарати	26			1	1		1
2. Описва предназначението и общото устройство на надводен торпеден апарат и посочва особеностите в устройството му	20				1		1
3. Описва и анализира предназначението и общото устройство на торпедния катапулт	30				1	1	1
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	3	2	4
Общ брой точки	100						

Изпитна тема № 18: Самонасочващо се торпедо. Унифицирано запално устройство (УЗУ)

1. Самонасочващо се торпедо – предназначение, тактико-технически данни и главни части
2. Бойно и практическо зарядни отделения –общо устройство
3. Унифицирано запално устройство (УЗУ) – устройство, действие, въоръжаване на запална принадлежност с УЗУ и мерки за безопасност
4. План и конспект за провеждане на теоретично занятие по „Тактико – специална подготовка“ – методическа последователност, оформление, атрибути

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки
1. Описва и анализира предназначението, тактико-техническите данни и главните части на самонасочващо се торпедо	26
2. Описва общото устройство на бойното и практическото зарядни отделения	20
3. Описва и анализира устройството, действието, начините на въоръжаване на запална принадлежност с УЗУ и мерките за безопасност при използването им	30
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24
Общ брой точки	100

Критерии за оценяване на изпитна тема № 18	Максимален брой точки	Брой тестови задачи по равнища					
		I	II	III	IV	V	VI
		Знание 0-2 т.	Разбиране 0-4 т.	Приложение 0-6 т.	Анализ 0-8 т.	Синтез 0-10 т.	Оценка 0-12
1	2	3	4	5	6	7	8
1. Описва и анализира предназначението, тактико-техническите данни и главните части на самонасочващо се торпедо	26			1	1		1
2. Описва общото устройство на бойното и практическото зарядни отделения	20				1		1
3. Описва и анализира устройството, действието, начините на въоръжаване на запална принадлежност с УЗУ и	30				1	1	1

мерките за безопасност при използването им							
4. Разработва методически правилно план и конспект за теоретично занятие	24	1				1	1
Общ брой задачи	11	1		1	3	2	4
Общ брой точки	100						

IV. ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА

1. Указание за съдържанието на индивидуалните задания.

Индивидуалното задание по практика съдържа темата на индивидуалното задание и изискванията към крайния резултат от изпълнението на заданието. По решение на комисията за провеждане и оценяване на изпита - част по практика на професията могат да се дадат допълнителни указания, които да подпомогнат обучавания при изпълнение на индивидуалното задание.

Примерно индивидуално практическо задание

Тема: Извършване на регламентни работи по горивната система на самолет-L-39ZA

2.Критерии за оценяване

Критерии и показатели за оценяване	Максимален брой точки
Да се опише извършването на регламентни работи по горивната система на самолет-L-39ZA	
1. Описва предназначението, изискването и вида на горивната система на самолет L-39ZA	20
2. Описва работа на горивната система на самолет L-39ZA	20
3. Описва се извършването на регламентни работи по горивната система на самолет-L-39ZA	20
Провеждане на занятия по общовойскава подготовка в Българската армия да се проведе занятие по физическа подготовка тема №....., занятие № от учебната програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет „Физическа подготовка”	
4. Готовност за провеждане на занятието (план, форма, снаряжение)	5
4.1. Правилен подбор на детайли, материали и инструменти съобразно конкретното задание. - Преценява типа и вида на необходимите материали, според изпитното задание; - Правилно подбира необходимите материали и детайли.	
5. Спазване на мерките за безопасност	10
5.1. Спазване на правилата за здравословни и безопасни условия на труд и опазване на околната среда.	

<ul style="list-style-type: none"> - Избира и използва правилно лични предпазни средства; - Правилно и по безопасен начин използва предметите и средствата на труда; - Разпознава опасни ситуации, които биха могли да възникнат в процеса на работа, дефинира и спазва предписания за своевременна реакция. <p><i>Забележка: Ако обучаваният по време на изпита създава опасна ситуация, застрашаваща собствения му живот или живота на други лица, изпитът се прекратява и на обучавания се поставя оценка слаб 2.</i></p>	
6. Методическа последователност при провеждане на занятието.	5
6.1. Ефективност на организацията на занятието. <ul style="list-style-type: none"> - Подреденост на пособия и материали, осигуряваща удобство и точно спазване на указанията; - Целесъобразна употреба на материалите; 	
7. Техника на подаване на командите.	5
8. Спазване на разчета на времето. - Работа с равномерен темп за определено време.	5
9. Поведение по време на занятието.	10
Общ брой точки	100

2. При спазване на методиката и правилата за провеждане на занятия по общовойскова подготовка в Българската армия да се проведе занятие по физическа подготовка тема №....., занятие № от учебната програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет „Физическа подготовка”.

Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на индивидуалното задание:

- провежда се на спортна площадка;
- необходими условия за изпълнение на заданието - обучаеми, форма, материално осигуряване.

V. СИСТЕМА ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Оценяването на резултатите от държавния изпит за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по специалността код 8150401 „Инструкторска дейност по фризьорски услуги“, професия код 815040 „Инструктор“ е в точки, както следва:

- част по теория на професията – максимален брой 100 точки;
- част по практика на професията – максимален брой 100 точки.

Всяка част от държавния изпит е успешно положена при постигане на петдесет на сто от максималния брой точки.

Формирането на окончателната оценка от изпита е в съотношение 50 процента от получения брой точки от частта по теория на професията и 50 процента от получения брой точки от частта по практика на професията.

Окончателната оценка в брой точки се формира след успешното полагане на всяка част от изпита и се изчислява, както следва:

Окончателната оценка в брой точки е равна на $0,5 \times \text{получения брой точки от частта по теория на професията} + 0,5 \times \text{получения брой точки от частта по практика на професията}$.

Окончателната оценка от брой точки се превръща в цифрова оценка с точност до 0,01 по формулата:

Цифрова оценка = окончателната оценка в брой точки \times 0,06.

Окончателната оценката от държавния изпит за придобиване на квалификация по професията е с количествен и качествен показател с точност до 0,01 и се определя, както следва:

- а) за количествен показател от 2,00 до 2,99 се определя качествен показател „слаб“;
- б) за количествен показател от 3,00 до 3,49 се определя качествен показател „среден“;
- в) за количествен показател от 3,50 до 4,49 се определя качествен показател „добър“;
- г) за количествен показател от 4,50 до 5,49 се определя качествен показател „много добър“;
- д) за количествен показател от 5,50 до 6,00 се определя качествен показател „отличен“.

VI. АВТОРСКИ ЕКИП

1. кап.І ранг доц. д-р Валентин Василев - началник кат. „ОУТПВМС“
2. оф.канд. Иван Колев - зам. директор на ПСК
3. мичман Петър Роев - главен специалист инструктор в ПСК

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

1. Изпитен билет – част по теория на професията

<p>.....</p> <p>(пълно наименование на обучаващата институция)</p> <p>ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ – ЧАСТ ПО ТЕОРИЯ НА ПРОФЕСИЯТА</p> <p>по професия код “</p> <p>специалност код “</p> <p>Изпитен билет №.....</p>

Изпитна тема:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

(изписва се точното наименование на темата с кратко описание на учебното съдържание)

Описание на дидактическите материали(ако е приложимо)

.....

.....

Председател на изпитната комисия:.....
(име, фамилия) (подпис)

Директор/ръководител на обучаващата институция:.....
(име, фамилия) (подпис)
(печат на обучаващата институция)

2. Индивидуално задание по практика

.....
(пълно наименование на обучаващата институция)

**ДЪРЖАВЕН ИЗПИТ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ЧЕТВЪРТА СТЕПЕН НА
ПРОФЕСИОНАЛНА КВАЛИФИКАЦИЯ - ЧАСТ ПО ПРАКТИКА НА ПРОФЕСИЯТА**

по професия код „

специалност код „

Индивидуално задание №

На.....	
(трите имена на обучавания)	
от курс, начална дата на изпита: начален час:	
крайна дата на изпита: час на приключване на изпита:	
1. Да се	
(вписва се темата на практическото задание)	
2. Указания (инструкции/изисквания) за изпълнение на практическото задание:	
.....	
.....	
.....	
.....	
ОБУЧАВАН:	
(име, фамилия)	(подпис)
Председател на изпитната комисия:.....	
(име, фамилия)	(подпис)
Директор/ръководител на обучаващата институция:.....	
(име, фамилия)	(подпис)
(печат на обучаващата институция)	

3. Указание за разработване на писмен тест

При провеждане на държавния изпит – част теория на професията, с писмен тест въз основа на критериите за оценка към всяка изпитна тема се съставят тестовите задачи.

Всяка тестова задача задължително съдържа поне един глагол (при възможност започва с глагол), изразяващ действието, което трябва да извърши обучаваният, и показващ равнището по таксономията на Блум, еталона на верния отговор и ключ за оценяване - пълния отговор, за който се получават максимален брой точки съобразно равнището на задачата, определени в таблицата за критериите за оценка на всяка изпитна тема.

Към всеки тест се разработва указание за работа, което включва целта на теста - какви знания и умения се оценяват с него; описание на теста - брой задачи, типология (задачи със свободен отговор; задачи за допълване/съотнасяне; задачи с избран отговор) и начин на работа с тях; продължителност на времето за работа с теста; начин на оценяване на резултатите от теста.

А) Примерно указание за работа

.....
(пълно наименование на училището/обучаващата институция)

Уважаеми курсисти,
Вие получавате тест, който съдържа задачи с различна трудност с максимален брой точки – 100. За всеки Ваш отговор ще получите определен брой точки, показан в долния десен ъгъл след всяка задача.

Целта на теста е да се установи равнището на усвоените от Вас знания и умения, задължителни за придобиване на четвърта степен на професионална квалификация по професия „.....“; специалност „.....“.

Отбелязването на верния според Вас отговор при задачите с избран отговор е чрез знак **X**, а за другите типове задачи начинът на отговор е описан в задачата.

Запомнете! Като действителен отговор на съответната задача се приема само този, отбелязан със знака **X**.

Някои задачи изискват не само познаване на учебното съдържание, но и логическо мислене, затова четете внимателно условията на задачите преди, да посочите някой отговор за верен.

Не отделяйте много време на въпрос, който Ви се струва труден, върнете се на него по-късно, ако Ви остане време.

Тестът е с продължителност астрономически часа.

ПОЖЕЛАВАМЕ ВИ УСПЕШНА РАБОТА!

Б) Методически указания за комисията за подготовка и оценяване на изпита – част теория на професията, за разработването и оценяването на писмения тест:

Броят и равнището на тестовите задачи по всеки критерий се определят съобразно равнището, на което трябва да бъде усвоено съответното учебно съдържание, като общият брой задачи по всеки критерий трябва да носи максималния брой точки.

а) Таксономия на Блум— равнища и примерни глаголи

Равнище	Характеристика	Глаголи
I. Знание	Възпроизвеждане и разпознаване на информация за понятия, факти, дефиниции	Дефинира, описва, посочва, изброява, очертава, възпроизвежда, формулира, схематизира
II. Разбиране	Извличане на съществен смисъл от изучаваната материя. Интерпретация и трансформиране на информацията с цел нейното структуриране	Преобразува, различава, обяснява, обобщава, преразказва, решава, дава пример за..., сравнява

III. Приложение	Пренос на нови знания и умения при решаване на проблемна или аварийна ситуация. Способност за използване на усвоената информация и формираните умения	Изчислява, демонстрира, открива, модифицира, разработва, свързва, доказва
IV. Анализ	Разкриване на взаимовръзки, зависимости, тенденции и формулиране на изводи и заключения	Разделя, подразделя, диференцира, различава, представя графично, определя, илюстрира, прави заключения и изводи, обобщава, избира, разделя, подразделя
V. Синтез	Творческо приложение на знанията за създаване на субективно нов продукт	Категоризира, комбинира, събира, съставя, създава, проектира, моделира, организира, планира, преподава, разпознава, генерира реконструира, ревизира
VI. Оценка	Формулиране на оценъчни съждения на основата на предварително зададени критерии, подбор на собствени критерии за оценка и тяхната аргументация	Оценява, категоризира, критикува, доказва, интерпретира, оспорва, защитава, обобщава.

б) Препоръчителни тестови въпроси и задачи според типа на отговора:

- **1-ва група: въпроси и задачи със свободен отговор**
 - Въпроси и задачи за свободно съчинение;
 - Въпроси и задачи за тълкуване;
- **2-ра група: въпроси и задачи за допълване (с полуоткрит отговор)**
 - Въпроси и задачи за допълване на дума или фраза, или елемент от чертеж/схема;
 - Въпроси и задачи за заместване;
- **3-та група: въпроси и задачи с избран отговор**
 - Задачи с един или повече верни отговори;
 - Въпроси за избор между вярно и грешно.